

# KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAZDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

## Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.

Na pol roka --- 2 " --- "

Na štvrt roka --- 1 " --- 20 "

*Jednotlivé číslo 8 hal.*

## Zodpovedny redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,  
páp. komorník.

## Majitel' a vydavatel' :

JAN MOLNÁR.

## Redakcia a vydavateľstvo :

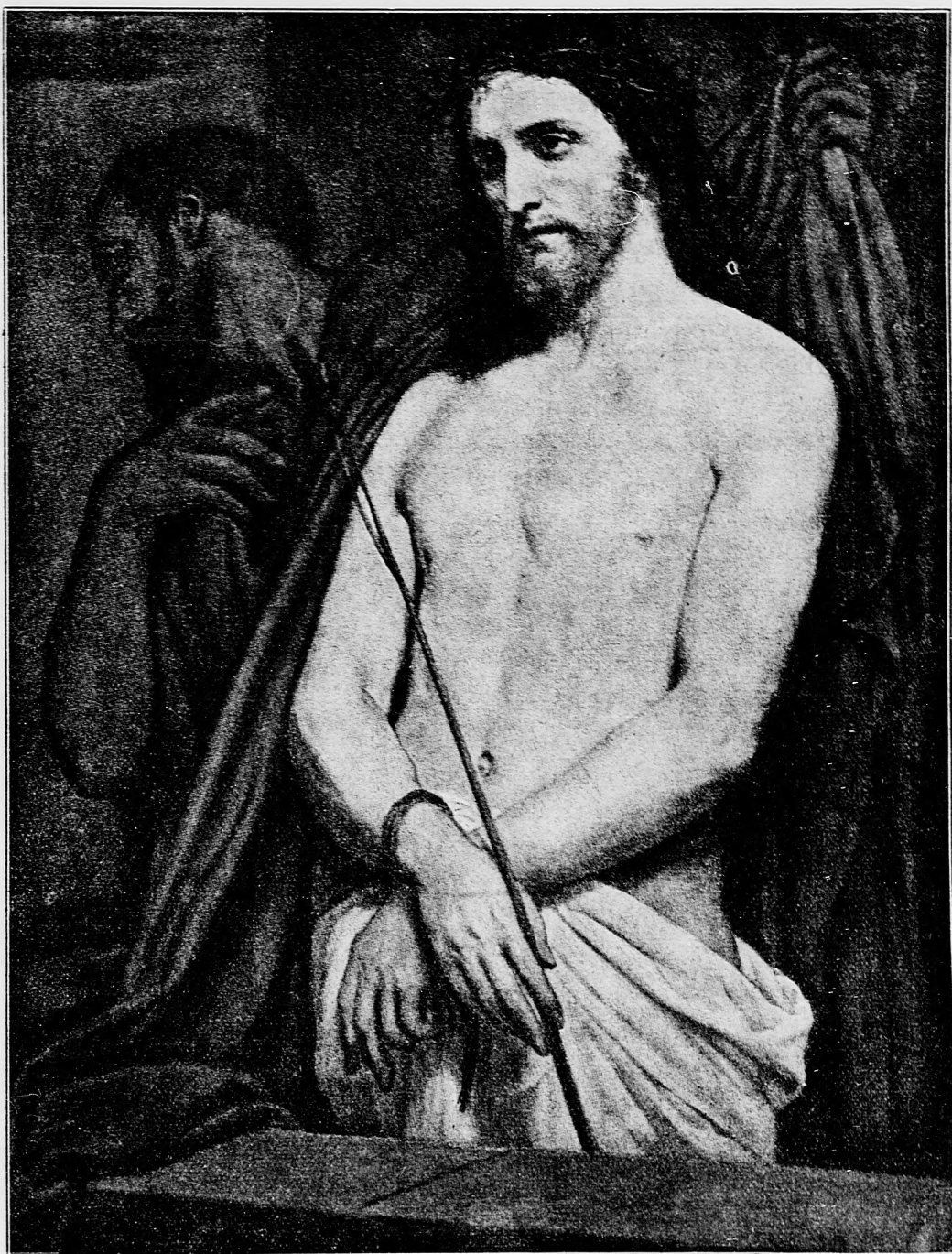
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin  
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového  
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

## Ku pezinskej voľbe.

Voličia pezinského okresu stroja sa poznove ku tomu vážnemu kroku, aby si vyvolili zastupiteľa do krajského snemu. Krok tento je vážny v každom ohľade, bo sa pri každej voľbe krajského vyslanca nie o to jedná, aby volič jednoducho dostavil sa ku voľbe a tam tak hlasoval ako mu to napadne, alebo ako mu to druhí povedia, lež každý volič povinný je skúmať už prv, než by hlas svoj oddal, tak osobnosť svojho ablegátkeho kandidáta, ako aj tú politickú stránku, ku ktorej sa priznáva.

Medzi všetkými politickými stránkami krajiny je zvlášte jedna, ktorú každý kresťan a katolík v prvom rade do povahy musí brať a to je kresťanská ľud. strana. Horlivý kresťan a katolík s dobrým svedomím hlasovať môže teda len



Potupovanie Pana Ježiša.

na takeho kandidáta ablegátskeho, ktorý s telom i dušou ku tejto kresťanskej a opravdu ľudovej strane prislúcha.

Povážme že za čo bojuje kresťanská ľudová strana od jej povstania. Bojuje ona už vyše desať rokov neohrozene a vytrvale za práva ľudu. Ktorá politická strana žiada neústupne prevedenie autonómie katolíkov? Jedine kresťanská ľudová strana. Autonómia katolíkov veľmi veľkú významnosť má pre celé obyvateľstvo katolíckeho Uhorska. Autonómia je samospráva katolíckych záležitostí, do riadenia ktorých zákonný vplyv majú mať aj svetské živly, pri nedotknutelnom šetrení práv episkopatu a najvyššieho patronátu jeho veličensjva kráľa. Autonómia katolíkov je základom vývinu katolíkov a neodvislosti jejich cirkve od štátu.

Kresťanská ľudová strana bojuje za usporiadanie otázky kongruy. Kongrua týka sa síce sriadenia platov katolíckych duchovných, s týmto však v úzkom spojení stoja otázky, pospolitého ľudu hlboko sa týkajúce. Usporiadáním kongruy totiž do poriadku pride aj otázka školárnych poplatkov a takrečeného párbéru, ktoré po mnohých miestach veľmi neprijemné sú tak duchovným ako aj veriacim. Usporiadáním týchto otázok ale kresťanská ľudová strana utúžiť chce pomer lásky medzi duchovenstvom a veriacimi a ulaviť jedno z tých bremien, pod ktorými na mnohých stranách fažko vzdychá ľud katolícky.

Udržanie a zabezpečenie katolíckeho rázu škôl ľudových, prostredných a vysokých snaží sa docieľiť v jej bojoch kresťanská ľud. strana. Školy sú veľavážna vec pred národami celého sveta. Komu patria školy, tomu prináleží i celá budúcnosť. Preto snaží sa ľudová strana v čisto katolíckom duchu udržať katolíckeho školy. Pri tom ale berie ohľad aj na biedny stav ľudu a žiada s dôrazom od štátu, aby bez urazenia katolíckeho charakteru a prirodzených práv reči a jazyka ľudu školám našim poskytlo sa hmotnej podpory, tak ako ju prijaté konfessie v krajine požívajú. Sriadenie platov katolíckeho učiteľstva pri zabezpečení jejich neodvislosti od štátu, hmotná podpora pre školy každého druhu pri podržaní jejich čisto katolíckeho rázu je to, za čo predovšetkým prítomne bojuje na sneme kresťanská ľudová strana ku pro-pechu ľudu bez rozdielu jazyka a každej národnosti.

Cirkev katolícka v Uhorsku od časov svätého Štefana, prvého kráľa apoštolského Uhorska vládze rozsiahlymi majetkami. Tieto zavše klaly v oči jej nepriateľov. Každé obdobie malo takých ľudí, čo katolícku cirkev o majetky jej chceli olúpiť. V bezbožnosti jejich nevládali oni to nahliadnuť, že z týchto cirkevných majetkov jak veľkej podpory dostáva sa z roka na rok chudobným, vdovám a sirotám, koľko kostolov a škôl sa z toho riadne udržuje, koľké pokolenia zamestnancov majú z nich riadnu výživu. Bezbožníci toto nechcejú nahliadnuť, olúpiť, ožobrácif radi by katolícku cirkev, aby majetky tieto čisto katolícku dostaly sa do rúk židovských. Proti tomuto a za udržanie majetkov katolíckej cirkve bojuje kresťanská ľudová strana v záujme nielen cirkevnom, lež i pospolitého katolíckeho ľudu nášho.

Nuž ctení voličia okresu pezinského, pohliadnite, za tieto sväté záležitosti katolíckeho ľudu bojuje kresťanská ľudová strana. Pohliadnite do jej politického programu, od ktorého ona nikdy neodstúpi, ktorý nikdy nezmení, nezapredá a neopustí. Kresťanská ľudová strana je v bojoch a v celom vystupovaní jej spravodlivá oproti každému a ako sa už tisíckrát osvedčila, svedomite pracuje na tom, aby všetky právne a spravodlivé požiadavky aj ľudu slovenského vyplnené byly. Nepopudzuje a nebúri ona slabších oproti mocnejším, nepomlúva a neočernuje nikoho, lež vo vsetkom zastáva vždy len pravdu. Preto, ctení voličia okresu pezinského, prv než sa odhodláte na koho pri nastávajúcej volbe budete hlasovať, rozmýšľajte svedomite nad tým ako bojovala doposiaľ kresťanská ľudová strana za vašu cirkev, za vašu vieru, za vaše práva občianske, za vaše rodiny, za vás, za vaše dietky a celý pospolitý ľud a ako osvedčení a horliví katolíci hlas svoj nedáte inému, ako kandidátovi kresťanskej ľudovej strany.

Všestrannou oduševnenosťou vyvolia si ctení voličia okresu pezinského za svojho ablegáta pána Michala Dömötöra, kandidáta kresťanskej ľudovej strany, keď účinkovanie tejto politickej strany nepredpojate porovnajú s tou stranou, jejžto kandidát alebo kandidáti proti nemu vystupujú. Je to strana takrečená národnárska. Členovia, čo ku nej patria, priznávajú sa ku zásadám liberálnym. To nenie pomlúva, lež doká-

zaná pravda. Na sneme sa verejne dokázalo, že vodcovia národnárov podporovali nezákonnú vládu Fejérváryho. Hodža a Szkycsák behali za Kristóffym. V celej národnárskej strane je väčšina iného náboženstva, najbližšie ešte stoja ku červeným socialdemokratom. Povedal totiž sám Hodža: socialdemokrati a národnári sú jedno a to isté. Preto zaiste hlasovali na sneme národnári za návrh socialdemokratického vyslanca Achima, aby majetky katolíckej cirkve zhabané boli. Vlastného programu národnárska stránka vôbec ani nemá. Preto ju na sneme ani nepovažujú ako politickú stránku.

Tejto jalovej sústave národnárskej strany zodpovedá celkom aj účinkovanie jej vyslancov. Jeden sa poďakoval za mandát, druhý je pre búrenie na dlhý čas odsúdený do väzenia. Čo je však hroznejšie, sila ľudu národnármi pobúreného, na dlhšie alebo kratšie časy fažko stoná v žalároch. Ani nebolo nikdy tak ostrého sporu medzi súdmi a ľuďom ako práve teraz, hlboká rozhorčenosť zmáha sa všetkých kruhov verejnej mienky v krajine, prejavuje sa to aj v zákonodarstve; len tejto okolnosti možno ďakovať, že do zákonnej predlohy ministerstva výučby vkĺzly sa zásady škodlivé cirkvi a nadovšetko ľudu. Hovorila, že sa to stať muselo následkom prepiaťosti národnárov.

Toto skutočne označuje zkazonosnú politiku tejto strany. V záujme svojej viery, vlasti a vlastného rodinného šťastia žiadon horlivý veriaci kresťanský a žiaden svedomitý občan nepripojí sa ku takej strane, ktorá nemá ani programmu a ani na sneme, ani vo verejnosti nič prospešného a pre ľud dobrého vykázat nemôže, lež hlasovať bude odhodlane a slobodne na kandidáta kresťanskej ľudovej strany.

Pán Michal Dömötör v fažkých časoch zastupoval okres pezinský. Čo sa naustával, namáhal a pracoval za svojich voličov a obyvateľov okresu bez rozdielu, to je vôbec známo, veď takmer každý týždeň navštevoval svoj okres. Nezabudnú to ctení voličia tohoto okresu, nezabudnú tiež ani na blahonosné účinkovanie kresťanskej ľudovej strany a krajinským vyslancom jejich bude zas len pán *Michal Dömötör*. Nech žije!

**Kreštania, kupujte len u kreštanov!**

### Ozvena z pezinského okresu.

Na pripis velebného pána Jehličku ku jeho voličom dáva odpoveď Jeden z okresu pezinského. Cieľom vysvetlenia tejto záležitosti, v záujme pravdy podávame nasledujúcu čiastku tejto odpovede:

«Vel. p. Jehlička uznáva, že osv. p. Rajner aj viacerým maďarským kňazom zakázal vystúpiť a že cirkevná vrchnosť bola prinútená tak jednať s ním ako jednala; teda spravodlivo činila. Nuž ale, keď je tomu tak, prečo p. Jehlička pred voľbami na zelených cedulkách ohlasoval, že biskup nezakázal a že ani nemôže, to jest nemá práva zakázat kňazovi za ablegáta vystupovať, a kto by niečo také hovoril, toho by sme držali za babského pletkára alebo zlomyselného lhára? Prečo vel. p. Jehlička tymito zelenými lístkami ľud zavádzal? Pred voľbami hovoril, že biskupi nemajú právo kňazom ablegátstvo zakázat, veľ ale uznáva, že cirkevná vrchnosť spravodlivo robila, keď z cirkevného ohľadu viacerým kňazom vystupovať zakázala. Nuž, kto že sa v tom vyrozumie?

A potom je to smutné, keď jeden človek, obzvláste kňaz, verejne rozhlasuje, že čo má jeho predstavený právo jemu zakazovať a čo nie! Ako sa to srovnáva s poslušnosťou jedného duchovného? Pán primas a jeho vikár p. dr. Rajner zaiste dobre vedia, že čo môžu zakázat a čo nie a nepotrebujú od p. Jehličku žiadneho poučenia.

Vel. pán dr. Jehlička uznáva, že nemôže cirkevnú vrchnosť, menovite osv. p. dr. Rajnera, z nespravodlivosti obviňovať. Nuž, keď je tomu tak, pýtam sa vel. pána Jehličku, že prečo sa neohlásil a prečo nebránil osv. pána Rajnera, keď videl, jako ho v «Ľudových Novinách» napádajú? Či sa on už vtedy nemohol ohlásit a povedať svojim voličom, aby všetkému neverili, lebo nenie všetko pravda, čo sa proti cirkevnej vrchnosti píše a vypráva? On ale mlčal, bárs vedel, čo sa robí! Mlčal, bárs ešte vtedy bol zdravý — však za šesť mesiacov účinkoval na sneme! — a bol by mohol svoj hlas pozdvihnúť. On to ale až veľ robí.

Pán Jehlička uznáva aj to, že búrlivé vystupovanie niektorých od počiatku sa mu nepáčilo a že sa to nesrovnávalo s jeho programom. Opovažujeme sa pýtať vel. pána dr. Jehličku, prečo to on až veľ hovorí? Prečo nepoučil zavčasu slovenský ľud o tom, že sa jemu veru všetko neľubi, čo sa tu a tam deje? Prečo nepovedal svojim voličom, že sa ľud velice dráži a rozhorčuje a že on nesúhlasí s týmto búrlivým vystupovaním? Však nebolo nikoho, kto by bol ten slovenský ľud napomenul a upozornil na to, jak veľké výstupky sa robia! Ľud svojim vlastným kňazom neveril, lebo mu zlomyselní ľudia odobrali všetku dôveru ku svojim duchovným pastierom; v novinách ale vždy len to čítal, že sa nikde nebúri, ani buričov není, a že páni a cirkevná vrchnosť je všetkému príčinou, že to sú tí opravdoví buriči. Keď by sa bol p. Jehlička zavčasu ohlásil a ľud poučil, jako bola jeho povinnosť, asnaď všeličo, ku príkladu, aj tá

smutná zohorská udalosť nebola by sa stala, ale by sa jej bolo predišlo.

Naposledy p. Jehlička žiada, aby následkom jeho odstúpenia, zase svornosť a láska nastala medzi kňazmi a ľudom v okrese; hneď ale dokladá aj to, že to len vtedy bude možno, budú-li sa kňazi o všetky záujmy ľudu otcovsky starať. A či sa kňazi pezinského okresu nestarajú zo srdca o všetky záujmy ľudu? Jakú že chybu v nich p. Jehlička nachádza? Asnád to, že sa nepripojili ku národnostnej strane? Kňazi to preto neurobili, lebo boli presvedčení o tom, že búrlivé vystupovanie národnostných, ľudu a slovenčine viacej uškodí, nežli spomôže. Však žiaden dobrý priateľ to neurobí, aby slabšieho dráždil proti pevnejšiemu, lebo vie, jaký to môže mať následok. Ponevác duchovní pezinského okresu slovenský ľud milujú a videli s jakými zbytočnými a búrlivými prostriedkami národnostný pohyb pracuje a videli k čomu to povedie: nepripojili sa k nemu, lebo nechceli prispievať ľudu ku škode.

Včul ešte pár slov. Vidíme z celého účinkovania národniarov, že jejich reči a skutky sú samé pretvarovanie a prekrucovanie. Aj niektorí neposlušní duchovní, ktorí za národnostných vyslancov vystúpili, tak robia. Oni sa pred cirkevnou vrchnosťou na všetky spôsoby vymlúvajú a poistujú, že sú poslušní, poddaní; že oni nikde nikoho nedráždia, nebúria a takto by chceli cirkevnú vrchnosť za nosom vodiť; vonku ale, v okresoch, stávajú sa skrze jejich účinkovanie také veci, nad ktorými každého statočného človeka srdce zabolí.

*Jeden z pezinského okresu.*

## Porada kresť. ľudovej strany v Žiline.

Velazaslúžený predseda stoličnej ľudovej strany trenčianskej dôstojný pán *Jozef Szteszkál* vymenovaný súc za kanonika slávnej kapitule nitrianskej, odstúpil z predsedníctva, ktoré neunavenou usilovnosťou a zriedkavou obozretnosťou správne a úspešne viedol cez dlhé časy. Cieľom zaplnenia uprázdneneho predsedníctva stoličná strana ľudová dňa 5. marca držala poradu v Žiline a brali na nej účasť veľmi početní členovia ľudovej strany celej stolice. Z hlavného mesta dostavili sa ku tejto porade krajinskí vyslancovia *Georg Szmrecsányi*, *Emil Gyuriss* a dr. *Alexander Ernst*.

Poradu zahájil kanonik *Szteszkál*, ktorý keď po srdečnom privítaní prítomných odstúpenie svoje z predsedníctva oznámil, ku ďalšiemu vedeniu porady prosil krajinského vyslanca *Georga Szmrecsányiho*.

*Georg Szmrecsányi* zaujal dočasne stolec predsednícky a srdečnými slovami vyzdvihol veľké zásluhy odstupujúceho predsedu o kresťanskú ľudovú stranu v stolici trenčianskej a spolu navrhol, aby znakom povďačnosti a uznania za tieto veľké zásluhy, porada ozdobil bývalého predsedu po všetky časy titulom predsedníctva. Návrh tento prijali všetci prítomní s hlučným oduševnením.

*Georg Szmrecsányi* v ďalšej reči spomenul poluto-

vania hodné a ťažké postavenie, v akom sa nachodí ľudová strana v stolici trenčianskej. Upozornil z tejto príčiny prítomných, aby pri novej voľbe osobnosti na predsedníctvo zvláštny ohľad brali na to, aby vodcovstvo strany padlo do rúk horlivého, obozretného a v každom ohľade vynikajúceho muža. Za takéhoto on považuje pána *Demetra Gyuresánszkyho*, farára zákopčianskeho, preto ho od odporúča na hodnosť predsedníctva. Všetci prítomní jednohlasne a s oduševnením vyvolili za predsedu kresťanskej ľudovej strany stolice trenčianskej pána *Demetra Gyuresánszkyho*, farára zo Zákopčia.

*Demeter Gyuresánszky*, ako nový predseda slovami hlbokoj dojatosti poďakoval sa za všeobecnú dôveru. «Suum cuique et renovare omnia in Christo». (Každému svoje a obnoviť všetko v Kristu.) Toto je jeho program a spolu aj ľudovej strany. Zmienil sa potom o neblahých pomeroch, aké panujú v stolici trenčianskej a ktoré v mnohých pádoch zapríčinila nevernosť ku zásadám v minulých časoch. On vždy, ako teraz, tak aj v budúcnosti verným ostane ku zásadám ľudovej strany; keď teda každý svedomite vyplní svoju povinnosť i keď jedenkaždý pevne sa bude držať programu ľudovej strany, keď všetci nezvratne spolu budú držať, vtedy ľudová strana v trenčianskej stolici istotne zvíťazí! (Hlučné schvalovanie.)

*Ladislav Mednyanszky* vyvolený bol potom za svetského spolupredsedu.

*Georg Szmrecsányi* dokázal na to v uváženej reči, že ľudová strana, vzdor tomu, že je medzi inými stranami politickými v stolici najsilnejšia, pod predošlým systémom úradnými kruhmi najbrutálnejším násilím zo všetkého bola vytisnutá a ešte ani teraz nenie dostatočne zastúpená a uplatnená v živote stoličnom. V najhlavnejších výboroch stoličných nenie zastúpená ľudová strana, vzdor tomu, že od nastúpenia ústavnej doby sa stalo časejšie, že jednotlivé výbory doplnené boli. S koncom tohoto roku prevedú sa voľby členov do výborov stoličnej právomocnosti, na každý pád je teda potrebné, aby ľudová strana účasť brala na týchto voľbách ako sjednotená a zorganizovaná. Navrhuje preto, aby v každom okrese postavení boli dôverníci, ktorí spolu previesť majú tak celú organizáciu ako aj voľby. Títo dôverníci nech pri predsedníctve tvoria výkonný výbor. Návrh tento bol prijatý a do výkonného výboru boli vyvolení: do volebného okresu trenčiansko-bánovského *Štefan Rényi* a *Julius Jánoky-Madocsányi*; do volebného okresu trenčianskeho *Zigmund Reeska* a *Andor Bucsek*; do volebného okresu mesta Trencsén *Georg Czeisel* a *Ján Hevera*; do volebného okresu pochovsko-illavského *Valent Chocholus*, *Jozef Chorényi* a *Ladislav Mednyanszky*; do volebného okresu považsko-bystrického a belušského *Andor Bereghy*, *Jozef Weber* a *Georg Szmrecsányi*; do volebného okresu bytčianskeho *Anton Zatkovics* a *Edvard Tvrđy*; do volebného okresu žilinsko-rajackého *Jozef Turcek* a *Jozef Gály*; do volebného okresu kysucko-varínskeho *Koloman Szmida* a *Alexander Ernst*; do volebného okresu čacanského *Eduard Gily* a

Emil Gyuriss. Konečne vyvolení boli jednohlasne: za tajomníka Andor Bereghy, za zápisníka Štefan Krautman a za pokladníka Ignác Déra.

Demeter Gyurcsánszky, nový predseda, zaujal na to predsedníctvo a predložil návrh, aby porada telegramom vyslovila pozdravenie grófom: Ferdinandovi a Aladárovi Zichymu.

Georg Czeisel navrhol, aby podobný telegram poslaný bol aj Štefanovi Rakovszkymu.

Emil Gyuriss, krajinský vyslanec navrhol, aby zasadnutia výkonného výboru boli verejné tým cieľom, aby čím viacej občanov na nich účasť brať mohlo.

Andor Bereghy žiadal, aby výkonný výbor shromaždil sa ku porade pred každým výborovým zasadnutím stoličnej právomocnosti, tak aby ľudová strana ku zasadnutiam stoličným dostaviť sa mohla vždy prichystaná a úplne zorganizovaná.

Alexander Ernst podporoval návrh Bereghyho a poukázal na príklad stolice nitrianskej, kde toto už od dávna nasledujú. S dôrazom žiadal, aby okresy čím skorej organizované boli, že by volby do stoličných výborov ľudovú stranu nenašly neprichystanú.

Štefan Spanyol žiadal predsedníctvo, aby boli poriadky porobené, žeby každý člen stoličného výboru zároveň dostal soznam predmetov výborového pojednania.

Georg Szmracsányi poukázal v reči na búrenie, aké prevádzajú národnáriški prepiaťci v jejich novinách. Vyzýva členov strany, aby ku zahateniu tohoto búrenia použili všetkých dovolených prostriedkov. (Všeobecné schvalovanie.) Rečník robí rozdiel medzi vlastenecky zmýšľajúcimi občanmi slovenského jazyka a medzi buričmi. Vyslovil sa s úplným dôrazom, že krajinská ľudová strana s opovrnutím odmieta od seba tie tendenciózne chýry, že program jej zmenila, terajší program ľudovej strany je od slova do slova ten istý ako bol roku 1895. keď sa utvorila, od tohoto ona neustupuje. Záujmy slovenského ľudu prítomne viacej má na srdci ako hárs keď, zo všetkých síl pracuje na tom, aby oprávnené požiadavky slovenského ľudu uskutočnené boli. (Schvalovanie.) Na nápady «Slov. Týždenníka» proti jeho osobe namerané odpovedať bude v otvorenom liste na svojich voličov upravenom a prosí list tento rozširovať aj po iných okresoch. (Všeobecné schvalovanie.)

Veľké oduševnenie vzbudilo osvedčenie, ktorým Alexander Ernst ubezpečil prítomných, že vyslancovia ľudovej strany v záujme slovenského ľudu robia všetko čo je len možné.

Predseda Demeter Gyurcsánszky čo najvрейšie odporučal rozširovanie «Kresťana».

Georg Szmracsányi prosil všetkých prítomných o časté doposielanie miestnych dopisov, bo tieto ľud veľmi rád čítava.

Predseda konečne vrelými slovami zatvoril poradu, na čo prítomní odpovedali jednohlasným:

«Nech žije ľudová strana!»

## Mene, Thekel, Phares.

Baltazárovi, babilonskému kráľovi a jeho hodovníkom ukázala sa ruka nad sviecom a písala na stenu hrozné slová: *Mene, thekel, phares!* Spočítano, odváženo, rozdeleno!

A prečo? Ponevác Baltazár, jako strom v zahrade Bozej, novydával ovocie dobré, lež zlé: *skutky svätokrádežné!*

A čo je svätokrádež?

Svätokrádež je zneuctenie Bohu zasvätených vecí, Bohu zasvätených osôb a Bohu zasvätených miest.

Baltazár zneuctil Bohu zasvätené zlaté a strieborné nádoby chrámu jeruzalemského, dovolil z nich hosťom svojim piť až do opitia. Preto v okamžení nasledoval trest spravodnosti Bozej a slyšal hrozný súd Boží nad sebou a nad krajinou svojou vyneseny: Boh sčítal kráľovstvá tvoje a dokonal ich; odvážil na váhe spravodnosti skutky tvoje a za ľahkého — nehodného — si bol uznaný a preto rozdelené bude, usmrtením tvojim, kráľovstvo babilonské medzi Medských a Perských.

Elizeusa, proroka, samopašné a nerozvažité deti tupily a posmievaly, i vieme, že pre toto svätokrádežné zachádzanie ako ich Boh potrestal, jak mnohé z nich roztrhaly medvede. Veď písano je: «Nedotýkajte sa pomazaných mojich». (I. Král. 16, 22.)

Námestník cisára Konstantína rozkázal poviazat biskupov a Bohu zasvätených pustovníkov a panny znevážit. Svätý Antonín, patriarcha pustovníkov písal mu a napomínal ho, vyhrážajúc sa mu, že trest Boží už sa vznáša nad hlavou jeho, neprestane-li prenasledovať sluhov Pána. A on vysmial sa z jeho listu, vrhnul ho na zem a napľul naň, spolu prikázal doručiteľovi, aby povedal svätému Antonovi, že keď mu kláštory tak na srdci ležia, že nezadlho osobne ho navštívi. O päť dní niesol sa na koni cez námestie, kde sa pohrávali kone pasúce. Tu jeden kôň priletí k námestníkovi, zubami chytí ho za nohu, vytrhujúc mu kus za kusom mäso z tela jeho, až konečne pribehli ľudia, oslobodili ho a doniesli ho domov, takže na tretí deň v ukrutných boľastach skončil.

Manasses, král, pozbavený bol kráľovstva a jako väzeň odvedený bol do Babelu, ponevác chrám Boží modlárstvom poškrnil. Preto i sv. Pavel apoštol dáva nám výstrahu (v I. liste ku Korintským 3, 17.): «Jestli že by kto chrám Boží poškrnil, toho Boh zatratí!»

Mene, thekel, phares!

A predsa, čo vidíme medzi našim nábožným ľudom slovenským?!

Že dobrý strom dostáva diabolské štepenie, aby zlé, bezbožné, svätokrádežné ovocie prinášal.

Videl som na púchovskej voľbe, jako na katolíckych kňazov pľuli, ich sociali a kopalí. Lenže tí, čo to činili, to neboli katolíci, lež židia, ktorí nenávideli a nenávidia aj včul nášho Pána Ježiša Krista a preto nenávidia aj kňazov jeho.

Avšak včul vidíme slovenských katolíkov, jako zná

mych ctiteľov Pána Ježiša Krista, že opovažujú sa plúť, biť, znevažovať svojich kňazov, i súkromne, i verejne a tak seba dobrovoľne do biedy, do nešťastia i časného i večného ženú; svätokrádežníkmi sa stávajú.

Či viete, jaký je to hriech? Poučily vás o tom «Ľudové (Katolícke) Noviny?» alebo «Slovenský Týždenník?» alebo národnáriksi ablegáti?

Cirkevne za vyobcovaného sa považuje ten, kto kňaza bije; prave jako aj tí, ktorí hriechu simonie sa dopúšťajú.

Krajinský zákon ale z roku 1878. X. čl. 192. §. znie takto: Hriechu sa dopúšťa a jednoročným väzením, jako aj do 500 zlatých siahajúcou peňažitou pokutou trestaný ma byť, kto kňaza cirkevne obrady konajúceho, slovom, skutkom alebo výhražkou verejne napáda. Jestli ale kňazovi cirkevne obrady konajúcemu telesne ublíži, dopúšťa sa zločinu, a nakoľko jeho účinok je obťažujúci: do dvoch rokov siahajúcim väzením má byť trestaný.

Že sa ale takéto veci behom 10 rokov nestaly, kým národnári kúkoľu medzi náš ľud nenasiali, to je každému známo. Lebo čistá ľudová strana takýchto nepriateľských rozsevačov, diabolských štepárov, falošných prorokov nemala.

Ježiš Kristus výstrahu každému z nás dáva, keď hovorí: *Buďte opatrní jako hady a tichí jako holuby!* Prečo sa im teda dáte zvädzaf? Prečo nepozorujete na jejich slová a život, či sa oni srovnávajú so slovami a životom Pána Ježiša Krista? Alebo jako to stojí v «Posle B. Srdeca»: *«Pozorujte, či učenie týchto prorokov pokoj Kristov donáša do srde, do rodín, do obcí atď. Či vás učinili mravnejšími, Bohu oddanejšími, zákonom Božím a cirkevným poslušnejšími? Či učenie jejich lásku medzi kresťanmi a občanmi neruší, ale posilňuje, bez toho, žeby ono sväté práva zapredávalo? Lebo ovocia Ducha sv. sú: Lásku, radosť, pokoj, trpezlivosť, dobrotivosť, dobrotu, dlhočakanie, tichosť, viera, skromnosť, zdržanlivosť, čistota».* Takto teda po ich ovoci poznáte ich!

Pozastavme sa teda a rozjímajme, dľa toho evanjeliuma, ktoré k zaslepeniu očí vašich v každom čísle prinášajú.

Povedzte mi, v ktorom evanjeliume to stojí, žeby bol kedy Pán Ježiš Kristus kázal svojim učedníkom: *Vyhrňte svoje rukávy, berte palice, vidly, cepy a podte na nepriateľa?! Či práve naopak nerozkázal Petrovi v zahrade Getsemanskej, aby meč svoj strčil do pošvy? Lebo kto mečom bojuje, mečom zahynie!*

*A či nevidíte splnenie týchto slov doslovne?!* Tak že naľakani falošní proroci už slubujú, že aj s koaliciou budú držaf, len aby ich od zaslúženého trestu oslobodili. A či by to bolo po pravde? Tolkých ľudí pobúriť, tolké hriechy zapríčiniť, tolký blud a nepokoj spôsobiť. a všetko toto malo by byť bez trestu?

Na Kysucách v Rudinke zabili jedného úradníka železničného, menom Vlašiča, lebo sa nazdávali, že je podpaľáčom. Zabili ho divokým, neludským spôsobom, lebo o svoje živobytie sa báli. A za túto divokosť mu-

seli trestu podľahnúť... *Udúšať — zabíjať vieru — zabíjať tú ľudovú stranu, ktorá jediná hájila jak na sneme, tak v snemovni veľmožov práva viery, zabíjať ju zákerným spôsobom, zabíjať duše katolícke búrením a rozličnými hriechami: to by už malo bez trestu zostať?*

Čím viac nás liberáli napádali, my voličia ľudovej strany tým horlivejší sme boli v plnení rozkazov Božích a cirkevných, tým hufnejšie sme pristupovali k svätým sviatosťam a v moci Ježišovej dôverujúc, prosili sme Ho, aby nás nevydával v pohanenie! *A dnes národnárska stránka čo z vás učinila? Svätokrádežníkov, odbojníkov cirkve, luciferianov s heslom: Nebudem ti slúžiť, nebudem ťa poslúchať! Lež my nový poriadok, novú cirkev uvedieme, v ktorej nohy budú hlave rozkazovať.*

*Jeruzaleme, Jeruzaleme, obráť sa k Pánu Bohu svojemu, kým sú nenie nad tebou vyrieknuté hrozné slová spravodlivého Boha: Mene, thekel, phares!*

Alebo asnáď sa už splňujú? Keď proti vóli svätého otca jednáme, čo by sme mali *spájať svoje sily v jeden mohutný spolok* a my ho dobrovoľne trháme!? Keď veríme týmto falošným prorokom, ktorí chcú odobrať majetky cirkevne, len aby — ako vo Francúzsku — farcha udržiavania viery, padla ľudu pospolitému za krky?

Fanatický, na kresťana neslušný spôsob vymáhania práv ľudských nikde nenajdete, žeby bol sv. písmom odporúčaný, oprávnený.

Jedno slušné slovo biskupa Prohászku v snemovni veľmožov, aby dietky v materinskej reči sa modlievaly a náboženstvo sa učily, viac osohu prinieslo, jako celoročné kriky, napádania a nadávania národnárov. Ale tento biskup asnáď patri medzi národnárov, keď mu Martin Kollár dal miesto v kalendári? Mýlili by sme sa! *On je najvernejší oddanec ľudovej strany!*

A preto kým takéto veľmužovia vplyv budú mať na zákony, kým ľudová strana s takýmito náčelníkmi môže sa honosiť, zatiaľ žiadna národnosť, žiadne náboženstvo sa nemá čo obávať, že asnáď na zničení jeho sa pracuje. Nemusi ani vidly, ani cepy do ruky brať, lež s úctou a láskou k svojej vrchnosti, má svoje, jak občanské tak náboženské povinnosti verne plniť.

Falošným prorokom ale rieknúť treba: V ľuhárstve ste zrodení, ľuhárstvom sa udržujete. Teda: *Apage!* To jest: *Pán Boh s nami a zlé preč!* *Rybárik.*

### Užerácke lúpežníctvo v Trenčianskej.

Hrozný pád užerackého lúpežníctva odhalil 9. marca Georg Szmrecsányi krajinsky vyslanec kresťanskej ľudovej strany na sneme v reči, ktorú povedal pred interpelláciou v tejto záležitosti zadanou. Chudobných občanov dvoch malých dedín slovenských s pomocou liberalných zákonov eksekucionalných olúpif idú o celý majetok pre takú dlžobu do ktorej z hola nič neni týchto neborakov a ktorú povinný je vyplatit bývalý krémár dedinsky, na celom okolí náležite známy žid Pories. Týmto mužským vystúpením dokázal p. vyslanec Georg Szmrecsányi ak veľmi mu na srdci ležia osudy nielen jeho voličov, lež

vôbec celeho obyvateľstva Horniakov. Občianstvo slovenské zaiste povďačné bude tomuto bezzistnému a opravdovému priateľovi ľudu a s opovržením odvráti sa od tých, čo ineho nevedia ako ľud zvädzať a búriť, sami však ani slámky krížom zaň nepoložia.

Pred interpelláciou nasledujúcu reč povedal:

Georg Szmrecsányi: Pri pojednávaní krajinkeho rozpočtu na rok 1907. s radosťou presvedčila sa snemovňa o tom, že terajšia vláda oproti doterajšej obyčaji nastúpila pole donášania socialných zákonov. Celé obecnstvo Uhorska s nerozdielnou uznanlivosťou privítalo toto účinkovanie vlády. Znakom tejto všeobecnej zaujatosti spoločenstva je, že všetky kruhy verejnosti Uhorska snažia sa ruka v ruke s vládou podporovať rozriešenie týchto významných a verejných otázok.

Medzi mnohými a ťažkými predmetami, ktoré vzťahujú sa na nejedné u nás ešte nie celkom uplatnené otázky, na každý pád do povahy treba vziať to, že vláda snaží sa opraviť alebo do života uviesť tie záležitosti, ktoré sú najpotrebnejšie.

U nás panuje tá čudná obyčaj, že ľudia pod riešením socialných otázok rozumejú vôbec len nariadenia týkajúce sa obrany robotníctva. Za to sa ľudia ešte najskorej zaujímajú, kdežto o mnohé vážnejšie, iných spoločenských tried sa týkajúce záležitosti, ktoré zároveň presne čakajú na rozriešenie, nie mnoho sa stará naše obecnstvo. Takáto otázka je na príklad, ktorá tiež veľmi čaká na rozriešenie, popravnenie stavu prostredných a malých hospodárov a triedy remeselníckej. Tieto obyčajne zostanú vedľa otázok obrany robotníctva. Vyššie spomenuté triedy cez stáročia tvorily, národ a plemeno udržiavajúce živly v Uhorsku a preto ako také na každý pád by zaslužily, aby sme sa s nimi aspoň v takej miere zaoberali, ako so zákonami obrany robotníctva.

#### Chybné zákony.

Hroznými príkladmi dokazuje nám to každodenná skúsenosť, ak veľmi chybné sú nektoré naše zákony a jeden-druhý chybný paragraf ak strašné následky zapríčiňuje. Bezpečnosť osobného majetku myslím, prvou potrebnosťou má byť každého kulturalného štátu. Čudno to preto bude snáď zneť, keď sa osmelujem tvrdiť, že práve obrana osobného majetku, následkom chybného nariadenia jedného zákona u nás v Uhorsku nenie úplná. Preto aj potrebné je aby tejto veci, čo skorej náležite odpomoženo bolo.

Zák. čl. LX. z r. 1881. §. 156., — tak rečený zákon exekucionálny, obsahuje také nariadenie, ktoré sa veľmi ľahko k tomu dá upotrebiť, že jestli nesvedomitý a zlomyseľný človek v tomto zákone zabezpečené právo chce zneužívať nadovšetko, keď má do roboty so slabším a neučeným človekom, prefiglovať ho môže o celý jeho majetok a olúpiť o všetko čo má. (Pravda. Tak je!) Tento paragraf zneje nasledovne: Jestli na dakoho nemovitý majetok, z pomedzi viacej spoločníkov majetku, pre dlžobu len jedného, alebo viacerých, nie ale všetkých ustanoví sa exekucia: licitácia vypisuje sa oby-

čajne len na kvotu eksekvovaného alebo eksekvovaných. Odchylne od tohoto pravidla na celú nemovitost nariadenie sa licitácia a) keď vyvolaná cena tejto nemovitosti neprevyšuje 200 zl. atď.

Čo z tohoto nasleduje? To, že jestli na jednej parcelle, ktorej odsacovaná katastrálna cena neprevyšuje 400 korún, sú traja alebo viacerí majitelia, vtedy, keď je z pomedzi týchto jeden dlžen, aj tým druhým trom, bárs ich nič do celej dlžoby, tiež možno súdobnou licitáciou odpredať jejich pravý majetok. Je toto veľmi nebezpečné nariadenie, bo úbohý a nezbehlý ľud, ktorý sa v gruntovných knihách docela nevyzná, uvaliť môže do najhroznejšej záhuby. Zo všetkých strán ozývajú sa proti tomuto oprávnené ponosy, aj sám slyšal som o podobných pádoch, ako zlí a nesvedomití ľudia tento zákon zneužívajú, lež o podobnom lúpežníctve, aké zápachali s chudobným obyvateľstvom dvoch malých dedín trenčianskej stolice, som ešte neslyšal a myslím, že je to dačo neslýchaného, tak v tejto et. snemovni, ako aj pred celou verejnou krajinou.

#### Nathan Porjes.

V dedine Pruzsina, teraz Barossháza, stolice trenčianskej, cez pätnásť rokov bol krémárom istý človek, menom Nathan Porjes. Tento Nathan Porjes cez tých pätnásť rokov dlžníkami svojimi urobil skoro všetkých obyvateľov Pruzsiny a vo veľkom počte aj ľudí z Mojthéna, terajšieho Hegyesmajtény u. Hospodárske účinkovanie jeho tvorila úvera nápojov, zbožia a iného tovaru.

Keď sa asi pätnásť rokov minulo, pán Nathan Porjes mal zdá sa už dostatočný kapitál po hromade, že sa po inom kšefte obhliadol, vystaboval sa z Pruzsiny a v Žiline otvoril sklep kupecký. Pred odchodom rozumie sa do poriadku chcel prísť so svojimi dlžníkami, ktorí nemajúce hotových peňazí, pristali na to, aby si mohol Porjes svoju požiadavku na majetok patričného zaintabulovať. Takto sa stal Najhan Porjes spolumajiteľom gazdov. Medzi časom ale mal Porjes s trenčianskou sporiteľňou isté diferencie a sporiteľňa zažalovala ho na 2838 korún. Advokát sporiteľne a námestný stoličný fiškál dr. Koloman Lange žiadal licitáciu v mene trenčianskej sporiteľne, ktorá svojim účastinárom platí bohaté dividendy a ktorá zvykla sa vystatovať, že vlastneckú a kultúrnu missiu plní; pravda na základe 156. §-u zákona o licitáciach, licitácia bola vypísaná nielen proti Nathanovi Porjesovi, lež aj na majetok všetkých jeho spolumajiteľov.

#### 720 hospodárov má prísť na bubon.

Licitácia teda vypísaná bola proti 720 gazdom obci Pruzsina a Mojthéna. Licitácia prevedená má byť už 6. mája. Pre mizerných 2800 korún je vstave trenčianska sporiteľňa a jej advokát na vniroč obrátiť celú obec. A čo je ešte smutnejšie, je to, že hodná čiastka majetku, ktorý na licitácii odpredaný má byť, patrí úbohým sirotám, proti ktorým vedie licitáciu dr. Lange, ktorý čo fiškál sirotskej vrchnosti mal by chrániť a

brániť majetok sirôt. Je pravda, že na základe 156. §-u zák. čl. o licitáciach má k tomu právo. Súd sa tiež na právny základ postavil, keď licitáciu nariadil, ale tomu musí byť odpomožené, aby nevinní ľudia takto na vni-voč privedení neboli, treba sa postarať o základnú reformu zákona.

Ja mám nádej, že pravosúdie Uhorska takéto zakonozné nariadenia zákona opraví. Veď treba aj to do povahy vziať, že viac než tretina týchto 700 ľudí zdržuje sa v Amerike, iní zas ako sklenári, drotári a s rozličným tovarom chodia po domoch v celej krajine. Týmto úbohým ľuďom ani sa nesníva o tom, čo sa proti nim doma robí (Tak je!) a keď s ťažko vyrobenými halierami domov prídu, aby si vyplatili porciu a iné ťarchy, vtedy vidia, že im jejich chalúpky a majetochek na licitácii odpredali, zmárnili a že ostali žobrákmi. Či sa smieme potom čudovať nad tým, že sa následkom toho rozhorčia proti každému, o kom sa nazdávajú, že im to zapríčinil? Ja sa nazdávam, že buriči veľmi ľahkú robotu majú s takými to rozhorčenými ľuďmi. Burič príde ku týmto ľuďom, sľúbi im všetko, sľúbi, že ich uvedie do zeme zasľúbenia, postaví im do výhľadov rajskú zahradu, úbohi ľudia uveria všetko nesvedomitým buričom a sadnú im na lep a ja bych rád videl toho človeka, čo by tento omámený ľud vstave bol presvedčil o tom, že štát uhorský je mu otcom a obrancom. Tento dobrý, vlasť svoju milujúci a statočný ľud v korisť padne z čiastky nesvedomitosti úžerníkov, z čiastky, následkom ľahostajnosti daktorých orgánov verejnej správy, zlomyseľným buričom a prinútený je hľadať si druhú vlasť a isté vyživenie. Pánovia moji, tomuto musí sa na každý pád odpomôcť. (Tak je!)

#### Príčinou poklesku ľudu je hnusná úžera.

Rečník dokázal behom ďalšej reči, že úbohi Pruzinčania a Mojtínčania padli v obeť hnusnej úžere, preto opierajúc sa na 10. §. XXV. zák. čl. z r. 1883. prosí ministra pravosúdia, aby cestou patričných vrchností nariadil prisne vyšetrovanie a na základe toho, aby proti patričným zakročil. Odsúdiť úžerníka na 20—30 zlatých peňažnej pokuty a na 2—3 mesiace posadiť do chládku, toto není dostatočné; peňažnú pokutu úžerník nepocíti a nemá tolko čestného citu, aby si volačo robil z toho, že bol zavretý.

V trečianskej stolici následkom vyvandrovanja a vyš spomenutej úžery chudoba ľudu v hroznom smere zrastá. My, čo známe tie kraje zhrozujeme sa nad tým, keď vidíme ako tam počet obyvateľstva zo dňa na deň klesá. Na tisíce ľudu vandruje z tadiaľ každý rok do Ameriky. Od tých čias však, čo vábenie ku vyvandrovanju zákony prisne trestaju, tamojší Porjesi lapajú sa iných prostriedkov. Vieme, že na vychodných stranách Pruska v Pozene veľmi málo je robotníctva, bo z tadiaľ tiež mnoho ľudu vandruje do Ameriky, sprotresdkuju teda vyvandrovanie robotníctva do Pozenu, bo to vrchnosti netrestaju. Ja to istotne viem, že od každej hlavy jednu koronu provízie dostávajú a na tisíce robotníkov lifruju

do Pruska ku poľným prácam. U nás následkom toho ostáva sotva zdravého človeka, čo by úrodu z poľa vedel schrániť.

Ctená Snemovna! Slovenský ľud mnohými príkladmi hlbokého dojatia dokazuje ak veľmi miluje svoju zem otcovsku, ak pevne drží sa tej hrudi na ktorej sa narodil. Z Ameriky len tí nevracajú sa domov čo tam zahynu, alebo ktorým pošastí sa založiť tam krb rodinný. Dojímavý príklad možem o tom predniesť, že zem táto všetko jest tomuto ľudu a že najrozhorčenejším nepriateľom stať sa môže tomu, čo ho o ňu olúpi. Pred niekoľko týždňami stalo sa to v Orave. Dvaja tamojší roľníci vrátiac sa späť z Ameriky, prišli na licitáciu, na ktorej päť jutár poľa predávali. Výkričná cena bola 700 kor. Roľníci kúpili tento kúsok poľa za 14.050 korun a keď ich licitáciu vedúci advokát upomínal, že roľu veľmi preplatili, jedon z roľníkov odpovedal: «Pane! Keď som sa do Ameriky odoberal, vyšiel som sem k tejto roli, klakol som si, bozkal som ju a prisahal som pod holým nebom, že nech ma to čokoľvek stojí, táto zem musí byť moja». Toto ct. snemovňa je všeobecný charakter slovenského ľudu. (Hodža Milán: Takito sú vlastizradeci! Predseda: Nie vlastizradeci, lež tí čo miluju svoju vlasť! Všeobecné schvalovanie)

Či to smieme trpeť aby títo ľudia, čo tak veľmi miluju svoju zem, čo sa jej tak húzovite pridržaju, keď vidia také hrozné veci ako je tá pruzinská licitácia upadli do tej najhlbšej rozhorčenosti. Preto ja o všetko na svete prosím vládu, aby týmto neriadom odpomohla a vôbec opravila chyby našich zákonov, robím to tým viacej, bo istotne viem, že podobné pády stávajú sa nielen v Trenčanskej, lež kdekoľvek chudobný ľud býva aj po iných krajoch. Nech sa vláda s vrelou láskou zaujme tohoto slovenského ľudu, nech nedovolí, aby ho opanovalo rozhorčenie, aby sa neodcudzil od uhorského štátu, aby sme mohli žiť aj naďalej v takej dobrej vlasteneckej shode a láske, v jakej sme spolu prežili už tisíc rokov, teraz sa ale takéto pády veľmi vhodia k tomu, aby sme si slovenský ľud odcudzili. Z tej príčiny ja moju interpelláciu upravujem na ministra pravosúdia a na ministra orby.



## POLITICKÉ CHÝRY.

### Pezinská voľba.

V pezinskom okrese vystúpil kandidát kresťanskej ľudovej strany dr. Michal Dömötör. V nedeľu držal programnú reč v Pezinku. Voľičia celého okresu shromaždili sa v ohromnom počte, aby slyšali svojho kandidáta. Medzi obe-

censtvom mestečka panovalo veľké oduševnenie a voličia rad-radom pýtali perká a zástavy kandidáta kresťanskej ľudovej strany. V nedeľu po obede držal pán Michal Dömötör programné reči v Grináde a v mestečku Pozsony-Szent-György. Tu opakovali sa tiež hlučné manifestácie za kresťanskú ľudovú stranu a jej kandidáta, ktorého po celom okrese sprevádzajú krajinskí vyslancovia: *Béla Csitáry*, *Július Jánoky-Madosányi* a *Pavel Kovács*, *Koloman Brestyenszky* nachodí sa stále v pezinskom okrese. Kandidát kresťanskej ľudovej strany opravde triumfy slávi v svojom okrese!

Ako vyzerajú oproti tomu národnári? Nachodia sa, zdá sa, vo veľkom zmätku. Kandidovali najprv pravotára *Vladimíra Krnu*, teraz zas kandidujú *Milana Ivánku*. Kto však zná v pezinskom okrese pravotára Ivánku? Zná ho toľko ľudí ako poznajú Krnu. To ale vedia voličia, že s národnármi ničoho nevyhrajú. Každý to nahliadne, bez toho, že by to bolo treba povedať, že všetko, čo doposiaľ robili národnári, ľudu ani za máčik neosožilo. Čo vykonal pre ľud Frant. Jehlička? Povie dakto, že onemocnel a preto nemohol pre ľud ničoho vykonať. Veď ale nebol vždy chorý. Bol on aj zdravý. Aký však ošoh má z toho pezinský okres, že si Jehličku vyvolil za ablegáta? Nijaký. Juriga ale je zdravý ako buk, a čo ten robí za ľud slovenský? Čo vykonal zaň doma v okrese a čo na sneme? Čo konajú za ľud slovenský Franc Szkycsák, Milan Hodža a všetci ostatní? Vonku búria ľud proti vrchnosťam a na sneme? Nemúdrym vystupovaním svojim pozbavili sa už všetkej vážnosti a nielen že sú nie vstave za ľud dačo osožneho vykonať, lež rozhorčili vrchnosť proti ľudu a skrze to, že sa spojili so socialdemokratmi ľudu slovenskemu viacej škodia, ako tí jeho najkrutejší nepriatelia.

Bodaj by toto nahliadol každý svedomitý volič okresu pezinského a bodaj by pri voľbe hlasoval na kandidáta kresťanskej ľud. strany. Táto strana je kresťanská, má svoj politický program, ktorý nikdy nezmení, ani neopustí. Národnári držia so socialdemokratmi, ako takí nenie sú kresťanskí, politického programu ani nemajú. Kresťanská ľudová strana ako ľudová bojuje za práva ľudu v medziach zákonných. Ona bojuje za vieru ľudu, ona obraňuje majetok ľudu, ona chráni rodinný krb ľudu a pre reč a jazyk ľudu aj slovenského žiada tie zákonné slobody, aké požívajú dľa práva prírody ostatní občania vlasti.

Tieto zásady vyznáva kandidát kresťanskej ľudovej strany pán Michal Dömötör. Ako doposiaľ, tak aj napozatým verne a horlive zastávať on bude na sneme všetky záujmy svojho okresu.

Bojuje on za zákonné práva svojich voličov, bráni jejich svätú vieru, v medziach zákona zastáva slobodu jejich reči: kto teda miluje vlast svoju, kto si váži svoju vieru a svoje osobné zákonné a občianske práva, ten v záujme svojho okresu a k dobrému svojej vlastnej rodiny hlas svoj pri voľbe dá len na p. *Michala Dömötöra*, kandidáta kresťanskej ľudovej strany a s každým horlivým kresťanom vyvolá oduševnele: Nech žije pán Michal Dömötör, kandidát pezinského okresu!

#### Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Dňa 7. marca o 7. hodine večer držala snemová ľudová strana poradu, na ktorej predsedal gróf Aladár Zichy a prítomní boli všetci krajinskí vyslancovia snemovej strany ľudovej.

Pojednávala sa zákonná predloha o sriadení platov neštátnych učiteľov, ktorú predniesol a zvlášte z cirkevných ohľadov vysvetlil pápežský prälát a krajinský vyslanec dr. Ján Csernoch. Snemová ľudová strana prijala predlohu vo všeobecnosti, zmenenie jednotlivých odsekov bude žiadať pri pojednávaní predlohy v čiastkách. Po odbavení viacej vnútorných záležitostí prijatý bol za vonkajšieho člena strany Vilhelm Amon (Handlova).

#### Vyzdvihnutie murárskeho spolku robotníckeho.

Minister vnútra gróf Julius Andrássy nariadil vyzdvihnutie spolku murárskych robotníkov z tej príčiny, že správa spolku proti štatútom vyberala rozličné poplatky od členov na noviny (*Népszava*) a iné ciele a robotníctvo ku spolku nepatriace terrorizovala. Spolok tento pravda je čisto socialdemokratický a preto je veľa hluku v Izraeli.

#### Šialené huby.

Týchto sa ľudia obávajú. Nezdvihnú ich. Zdravé zdvihnú i užijú. Šialené ale obídu, alebo pošliapu, aby nikomu nezavadzaly.

Také isté huby, samosebou sa rozumie že šialené, najdeme mnoho ráz i po novinách, a to nielen v lete, ale i v tej najtuhšej februárovej zime. *Katolíkov duševne otravujú.*

Slyš len svete katolícky!

1. Blahov *«Pokrok»* v 8. čísle na strane 2. v prvom stlpci pri spodku má z Bro... jeden dopis nemúdre napísaný a k tomu aj najnemúdrejšie uverejnený: *«Svätá omša s hrncom!»* — Súd svete katolícky! Katolíci ti tak pišu, tak ti redigujú noviny, také články a dopisy pre teba uverejňujú! No, p. Blaho, ďakuje vám celé katolícke slovenské obecnstvo za tak pekné povýšenie cirkevných úkonov! Po ovoci redigovania vás pozná svet. Muchotrávky a šialené huby sa vám klaňajú a na ďalej odporúčajú do lásky vašej, aby ste ich mnoho ráz použili k tomu jedlu, ktoré podávate ľudu slovenskému ku

poučení (?) a vzdelaniu (?). — Hrnec ale, čo to písal, je naozaj prázdny. Všetko, čo bolo predtým v ňom, vykypelo od horúčosti, sprostosti a hlúposti. Ten, čo to písal, volá sa snád «hrnec». Niektorý drotár by si mohol pri ňom zarobiť a keď by ho poriadne odrotoval, hodil by sa snád na pomyje!

2. Hodžov «*Týždenník*» v 8. čísle má jeden dopis od Mládenca: *Slivovicový kotál pri oltári!* O Hodžovi každý vie, že je luterán. Nezná naše kostoly a oltáre. Čo sa len mieša a rozpisuje o našich katolíckych veciach? Iste nasleduje Szkycsáka. Lebo Hodža a Szkycsák, «*Slovenský Týždenník*» a «*Ludové Noviny*» sú nie nič inšie, ako  $1 \times 1 = 1$ . — Ten Mládenec, čo ten dopis poslal — ak ho skutočne aj poslal, lebo také dopisy si sami uvaria i upražia — i v dopise páchne od slivovice. Ak Hodža má len takých dopisovateľov z mokrrej štvrte, to katolíci by už mali vedieť, koľko bilo v «*Týždenníku*»!

3. Szkycsákov *Ludové Noviny* v 8. č. píšu *O Sabinove a o Uhliarikovi*. Tiež šialené huby v zime. Nemôžu zabudnúť na Girált a tak sa chcejú aspoň vypomstif.



## CHÝRNIK.

**Kráľ v Prahe.** Už dávnejšie sa hovorilo, že jeho veličenstvo kráľ na jar odcestuje do Prahy. Od tých čias cesta niekoľko ráz stala sa otáznou, no teraz — ako z dobre informovaného prameňa oznamujú — je už isté, že kráľ odíde predsa do Prahy. Deň cesty ešte nie je ustálený. Iba toľko sa vie, že kráľ v prvej polovici, ba snád v prvý týždeň apríla odcestuje do hlavného mest Česka. Kráľ bude cestovať s veľkým sprievodom. So sebou vezme svojich dvoch vojenských pobočníkov, lekára, hlavného maštalného majstra, hlavných úradníkov ceremonálneho úradu, viac dvorných hlavných komissárov, tajomníkov kabinetnej kancelárie, viac členov vojenskej kabinetnej kancelárie a sluhov vo veľkom počte. V Prahe bude viac ráz dvorný obed a pravdepodobne aj dve tanečné zábavy. Hradštin, kde kráľ bude bývať, už ozdobia zo Schönbrunna dovezenými kvetinami a palmami. Kráľ asi desať dní pobaví sa v Prahe.

**Zo spišského biskupstva.** Karol Móser, dekan a farár v Liptovskej obci Liszkófalú, žadaval za faru.

**Bulharského ministerpredsedu zastrelili.** Petkov, ministerprededa bulharský prechádzal sa v pondelok dňa 11. marca v zahrade Boriš v Sofii, keď razom priškolil k nemu neznámy človek a zastrelil ho.

**Smrť.** V Prievidzi Matej Soóska po zbožnom prijatí sviatosti zomierajúcich usnul sladko v Pánu dňa 9. marca o 4. hodine ráno v 62. roku veku svojho. Telesné pozostatky zvečnelého pochované boli dňa 10. marca o 2. hodine popoludní dľa obradov cirkve rim. katolíckej v Prievidzi na večný odpočinok. Pokoj jeho prachn!

**Chýry zo Spiša.** V mesiaci januári odviezli na železnici zo Spiša do iných krajov Uhorska 132 kusov rožného statku a 3 ošipané. Dobytých passov sa vydalo 9964. — Naše čarokrásne Vysoké Tatry navštívilo minulého roku asi 13.500 osôb okrem Spišiakov. Cudzozemcov bolo najviac z Rakúska a z Nemecka. Aj 68 Angličanov, 60 Ameríkanov, 44 Francúzov a 26 Talianov prišlo obdivovať naše Tatry. — V Ludici dňa 13. februára večer tri stodoly zhorely. — V Kafke jedna žena teraz už po tretí raz mala dvojčatá. — V Kottbachu dňa 11. februára v noci nočný strážnik Demeter Sztaniszlauz v opilom stave zamrzol. — V Podhradí opatrovali lanského roku v špitáli milosrdných 162 nemocných, z tých umrelo tam päť. — Arciknieža Fridrich 200 korún daroval ždiaranskej rimsko-katolíckej škole. — V Starej Lubovni budú sa tohoročné jarinoky v nasledujúce dni vydržiať: dňa 26. marca, 13. mája, 8. júla, 16. septembra a 14. októbra. Okrem toho sú v každý prvý pondelok mesiaca jarmaky na statok. — V Tátralomnici bolo do 8. februára 316 zimných hostí a vo Šmeksi 322.

**Výbuch v arsenáli.** V chemickom laboratoriu vojenskom vo Wiener-Neustadte minulé dni ráno udalo sa nešťastie. V laboratoriu robili pokusy s rozličnými miešaninami pušného prachu. Prach medzitým vybušil a v blízkosti pracujúceho poručíka nebezpečne ranil. Poraneného poručíka zaviezli do nemocnice viedeňskej posádky.

**Assentírka vo Spiši.** Vo Spiši tohoročné assentírky v nasledujúcom poriadku odbavovať sa majú: V gelnickom okrese 19., 20. a 21. marca; v meste Gelnice 22. marca; vo Vlachoch (Szepesolaszi) dňa 23. marca; v podhradskom okrese 26. a 27. marca; v meste Podhrad 3. apríla; v meste Levoča 4. apríla; v levočskom okrese 5. a 6. apríla; v meste Nová Ves dňa 8. apríla; v novovesskom okrese 9. a 10. apríla; v meste Poprad 12. apríla; v sobotskom okrese 13. a 15. apríla; v meste Kežmark 16. apríla; v kežmarskom okrese 17. a 18. apríla; v meste Lubica 19. apríla; v meste Szepesbela 20. apríla; v starovesskom okrese 22., 23. a 24. apríla; v meste Óubló 27. apríla a v starolubovenskom okrese 29. a 30. apríla.

**Do pozornosti rodičom hluchonemých detí.** V Kremnici do ústavu pre hluchonemé deti prijme sa v budúcom školskom roku tridsať 7—12-ročných hluchonemých detí. Zaopatrenie na celý rok stojí 250 korún, ale tieto rodičom chudobných detí z čiastky alebo celkom odpustia. Deti baníkov alebo zamestnancov áraru zdarma prijmu. správa ústavu ochotne podá bližšie vysvetlenie a potrebné tlačíva zdarma pošle.

**Lesnícka akademia v Baňskej Štiavnici.** Mesto Baňská Štiavnica s obšírnym pamätným spisom obrátilo sa na ministra orby Ignáca Darányiho, prosiac ho, aby konečne rozhodol v dávno zavislej otázke lesníckej hlavnej školy. Ako je známo, professori akadémie zaviedli pohyb, aby celý ústav preložený bol do Budapešti. Právomocnosť v memorandume rozvíja dejiny otázky od založenia ústavu až po dnes. Akademiu založili roku 1809. Na tom miesre, kde postavili akademiú, výtečne zodpovedala svojmu povolaniu, aj v cudzozemsku poznali ju ako vzorný ústav a uhorské poľné hospodárstvo povýšili z nej vyšli akademici na vysokú úroveň. Proti Štiavnici poburoval už aj prvý správca akadémie Wilckens; počas absolutizmu ústav chceli preložiť do Viedne, ale kráľ sa sám osvedčil, že ku prevedeniu tohto plánu neprivolí. Od roku 1867. ústav zbohatol, rozvinul sa a stojí na modernej úrovni. A professorský sbor predsa neprestal bojovať v záujme preloženia tohto ústavu do Budapešti, kdežto Štiavnica veľkými obetami prispieva ku udržaniu ústavu a v páde by tento preložili, nuž by začala klesať. No mesto by sa uspokojilo s preložením lesníckej akadémie, keby to vyžadoval krajský záujem. Lenže o tomto niet ani reči. Baňská Štiavnica je najprihodnejšou pôdou pre moderne zariadenú, lesnícku akademiú, ktorá je od baníckej akadémie celkom neodvislá. Z praktického ohľadu — a toto pri vyučovaní horárov je najhlavnejšou vecou — Budapešť ani porovnať nemožno so Štiavnicou, kde sú rozsiahle hory. A keď inam preložia ústav, vtedy zariadenia s nákladom veľa millionov taký ústav, ktorý za dlhý čas prinútený bude zápasíť s ťažkosťami počiatku. Pre jestvujúce už budovy, zariadenia, Baňská Štiavnica v prvom rade povolaná je na to, aby tam bola jediná lesnícka akademia.

**Oheň v Kežmarku.** Z Kežmarku oznamujú, že v Herzovej fabrike minulé dni vypukol oheň a jeden špiritový reservoár explodoval, následkom čoho chytilo sa asi sedem hektolitrov rafinovaného špiritusu. Na šťastie vietor hnal plameň na polia a ohňohasičom podarilo sa oheň lokalizovať. Ohňom zapríčinená škoda vynahradí sa cestou poistenia.

**Nové fabriky.** Žilinská «Hungária» dielňa na umelé hnojivo a sirkovú kyselinu postaví fabriku na glej a v budúcom roku veľkú fabriku na farby. Obidve fabriky budú čo najmodernejšie zariadené a poskytnú veľa robotníkom stále zamestnanie. Žilinská celulosová fabrika značne rozšíri svoju osadu a súčasne mieni postaviť aj dielňu na papier.

**Z úradu vyzdvihnutý notár.** Podžupan stolice trenčianskej — ako z Trenčína píše — vyzdvihol z úradu Franca Szögyiho, okresného notára v Černém a proti nemu, taktiež aj proti rýchtárom obcí Černé, Svrčinovec, Skalité zaviedol disciplinárne pokračovanie pre chybovanie úradných peňazí a pre rozličné machinácie. Prevedením vyšetrovania poverený je čačanský hlavný slúžny Karol Schwarzer, ktorý vedie vyšetrovanie s jedným poslancom trenčianskej finančnej direkcie.

**Fabrikant Kossuthovských bankoviek zomrel.** V Londýne nedávno zomrel jeden chýrny človek menom William Day, jeden z najstarších londýnskych tlačiarov a vydavateľov. William Day pred 43 rokmi prevzal tlačiareň svojho otca. Vtedy mal 20 rokov. Neodvislá vláda uhorská roku 1848. v tlačiarňi Dayho dala objednať uhorské papierové peniaze a Day svedomite zadosť učinil objednávke. Rakúsky cisár preto zaviedol proti nemu pravotu, ktorá ale pre Dayho nemala nebezpečné následky. Day zomrel v 86. roku veku svojho a bol do svojej smrti oduševneným priateľom Uhorska. S veľkou pietou opatroval niekoľko Kossuthovských bankoviek, z ktorých veľmi zriedka daroval po jednej svojim dobrým priateľom.

**Nebezpečný hrebeň.** V horvatskej obci Samobor pri Záhrebe jedno sedliacke dievča šlo veľmi blízko ku kachlam. Celluloidový hrebeň na hlave devy sa rozhodil a deva sa nebezpečne popálila. Deva sa otriasla modzgy a za šesť hodín ležala v bezpovedomom stave.

**Odsúdení vystahovaleckí agenti.** Minister vnútorných záležitostí nariadil v hornouhorských stolicach vyšetrovanie, aby odhalil škodné účinkovanie vystahovaleckých agentov a s prevedením vyšetrovania poveril ministerského tajomníka Eugena Berényiho. Vysvitlo, že sídelným mestom vystahovaleckých agentov sú Košice a že jedným vodcom agentov je košický obyvateľ Filip László, ktorému v tejto práci pomáhajú aj Samuel Löbl a Ármin Tolnai. Košická polícia Filipa Lászlóva pre sprostredkovanie vystahovania bez dovolenia odsúdila na 2 mesiace do väzenia, na 600 korún peňažnej pokuty a na zavretie jeho kancelárie. Druhých dvoch agentov odsúdila na 300—300 korún peňažnej pokuty. Pre podobné machinácie odsúdili aj košického obyvateľa Júliusa Ungára a proti viacerým tajným agentom vedú vyšetrovanie.

**Besný pes.** Zo Žiliny sdeľujú, že v Malej Divine jeden pesný pes pohrýzol malého žiaka Štefana Bochu. Chlapca odviezli do Budapešti do Pasteurovho ústavu. V Malej Divine vypustošili všetkých psov a mačky.

### Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpraví všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcelovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

Všetko vyjde na javo. V Mnichove veľký ruch budí menovite v športových kruhoch zatknutie Dávida Niederhofera, známeho správcu cirkusa. Obviňujú ho, že zavraždil syna fabrikanta Bernáta Hentschela. Ešte zaujímavejší obrat nastal v tejto záležitosti, keď z vyšetrovania vyšlo na javo, že Niederhofer mal i spoluvinníka a tento bol viedeňský artistský agent Grosz. Vysvitlo, že Grosz predal veci, ktoré ukradli zavraždenému. Lúpežná vražda sa už dávno stala. Mladý Hentschel zmizol dňa 26. mája roku 1904. Posledný krát videli ho v spoločnosti niekoľkých ľudí v jednej kaviarni; pred niekoľkými dňami pred týmto v jednej banke vyzdvihol viac tisíc mariek, Policia ho dlho hľadala, ale posiaľ mu neprišla na stopu. Samovraždu spáchať nemohol, lebo k tomu nemal príčiny. Proti správcovi cirkusa sa tak vyskytlo podozrenie, že predal dva brilliantové prstene, ktoré boli vlastnosťou zmizlého Hentschela. Niederhofer vo vyšetrovacom väzení chcel si vziať život, lenže ho v tom prekazili.

Zart šialeného. Z Carihradu oznamujú, že v predmestí Jedikula zvanom je blázinec pre gréckych šialených. V tomto blázinci zomrel minulé dni jeden šialený, ktorého dali do rakvi a túto uložili do jednej komory. Jeden šialený v noci vkradol sa do izby, mrtvolu strčil do jednej kastne a on si ľahol do rakvy. Ráno prišiel kňaz so sluhami, ktorí mali odniesť rakev. Keď sa kňaz začal modliť, šialený si sadol v rakve. Kňaz sa tak nalakal, že klesol a onedlho skončil, sluhovia ale ušli. Pozdejšie sluhovia sa vrátili a vtedy videli, že v rakve sedí živý človek. Opýtali sa potom šialeného, kam dal mrtvolu.

— Tam je v kastni! — odvetil šialený.

Sluhovia šli ta a otvorili dvere kastne, ale v tom okamihu mrtvola vypadla. Sluhovia si mysleli, že aj zosnutý vstal z mrtvých a zdesení odbehli. Ilen popoludní sa odvážili vrátiť do izby. Vtedy šialeného odvedli späť do jeho cely a mrtvolu pochovali.



## DOPISY.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Mnohovážny Pán Redaktor!*

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kreštane».

S radosťou chytám pero do ruky, aby som drahým spolubratom mojím katolíckym zvestoval jednu veľmi dobrú novinu. Píšem o zakladaní «Jednoty» katolíckeho ľudu. Po založení katolíckej «Jednoty» ľudu na dolných stranách začala sa táto apoštolská práca aj u nás na

Horniakoch. Najprvšia «Jednota» založená bola ešte lanského roku v Sabinove a vstúpilo do nej 79 členov. Založil ju prépošt, vicearchidiakon a farár sabinovský veľkomožný pán Peter Hartsar. Druhú «Jednotu» zriadil pán Jozef Reiner, farár v Toriši v okrese kyjanskom, táto má 26 členov. Pekný príklad dali pp. duchovní okresu kyjanského. Cez fašianky držali schôdzky po jednotlivých farách a tak spolu zakladali v každej obci «Jednotu» pre katolícky ľud. Následkom toho sriadená je «Jednota» v Krivjanoch s 35. členami; v Hamborgu s 36. členami; v Brezovici so 17. apoštolskými členami. Jako počúvame sriadená je tieto dni «Jednota» s najpeknším výsledkom pod farou Szinye, a síce vstúpilo do «Jednoty»: v Kojecicach a v Lužanoch 49, v Szinye 38, v Szinyeuľfalu 28, v Lazanoch 17 členov, sú to všetko gazdovia týchto obcí. Okresný komissár biskupský, «Jednoty», Ján Kurimszky, farár zo Szinye na povolanie založil predošlú nedeľu «Jednotu» v Jaronicach, na takéto povolanie sriadi «Jednotu» najpozdejšie pred Veľkou Nocou aj vo Varšanoch. O krátky čas utvorí sa táto «Jednota» aj v druhých dedinách okresu sabinovského. V krátkom čase rozšíri sa «Jednota» katolíckeho ľudu aj po druhých okresoch a po celej Šarišskej. Daj Bože čím skorej!

Národ po vysvetlení vecí s radosťou vstupuje do «Jednoty», lebo vidí, že za svoje dobré sa spojuje a za interesy katolíckeho sa sjednocuje. Pri platení členovských poplatkov nevidno tiež žiadnych ťažkostí — ako sme sa obávali — bo členovia miesto toho čo by týždenne po dvoch halieroch platili, zložia ochotne naraz jednu korunu členového poplatku. I majú pravdu! Táto maličkosť je nie veľká obeta za katolícku vec; za katolícku záležitosť ku sláve Božej i ten najchudobnejší môže obetovať takú maličkosť v tej pevnej viere, že mu to Boh stonásobne navráti.

Šarišan.

\*\*\*

Malatina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Velactený Pán Redaktor!*

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Tohoto roku navštívila nás veľmi tuhá zima a často napadlo toľko snehu, že sme z našej dedinky ani vykročiť nemohli. Toto nám však nebolo na škodu, lebo mimo toho, že si človek v takom páde ľahšie svoju domácu prácu odbaví, nenie tomu nebezpečenstvu vystavený ako tí, čo sa častejšie niekam vyberú a tam potom stretnú sa ľahko s takými ľuďmi, čo pod špatnou zástavou «Týždenníka» a «Ľudových Novín» bojujú.

Chvala buď Bohu, v našej dedinke sa takéto ľudia ešte nenachodia. Možno, že budú mnohí zvedaví, čo je to teda za nebezpečenstvo. Nech si nikto nemyslí, že sa tu jedná o také nebezpečensivo, ako keď sa dakto s vozom vyvalí a pri tom si nohy alebo ruky doláme a dokaličí — ačpráve toto tiež nenie vytvorené, bo sú u nás hrozne zlé cesty — o mnoho ale väčšie je to nebezpečenstvo, čo ľudu našemu hrozí.

Bezočivosť a nepravosť národnárskych buntošov už tak ďaleko siaha, že keď sa niektorý z našich pokojných občanov, pre konanie svojich záležitostí do susedného mesta vyberie, na ulici ho lapia a pekelnou zlostou mu nasilu do rúk tisnú národnárske, oproti cirkvi a vlasti bojujúce uoviny a takýmto spôsobom chcjú našu pokojnú dedinku pobúrit.

Istý takýto panáčik, a ktomu dobrý vtáčik... predplatil našim dvom občanom na tie bohaprázdné novinky, ktoré im aj na jejich meno prišli. Nič však nedocielil tým ten panáčik a dobrý vtáčik, tým menej «Slov. Týždenník» a «Lud. Noviny», bo naši občania ako múdri a bohabojní ľudia, poznali hneď nepravého a bezbožného ducha tých novín a poslali ich hneď a zaraz zpiatky redakciám s tým nápisom, aby sa neopovážili posielat im ich viacej na jejich meno, bo sa to nesvedčí, aby opravdový katolík také tláchaniny čítal a preto nech si ich buntoši sami zúžitkujú.

Nového ináč nenie nič u nás, od takého nového ale, ako sú «T.» a «L. N.», ktoré nám bezočive chceli natisnuť, oslobod nás Pane!  
*Občan a katolík.*

### Hodžovi turisti.

Že reč pána ablegáta Georga Szmrecsányiho po celom hornom vidieku na obecenstvo jaký dojem urobila, videt to aj z toho, že uhorské noviny «Alkotmány», ktoré reč pána Szmrecsányiho v celosti uverejnili, všade hľadajú. Ale aj Slováci, ktorí reč pána Szmrecsányiho v «Kresťane» čítali, úplne schvalujú túto reč, v ktorej ztrhol závoj z bezbožného «Slovenského Týždenníka» a dokázal, jak nebezpečné je búrenie «Slovenského Týždenníka» práve pre slovenský lud. A luteránsky «Týždenník» čo na to? Luhá, ako obyčajne a vreští ako ten zlodej, ktorého pri skutku prichytili a dobre vyzauskovali. A aby dojem, ktorý reč Szmrecsányiho všeobecne učinila, umenšil, na flaku dal vytlačit 5 dopisov z okresu povazsko-bystrického, ktorý pán Szmrecsányi na sneme zastupuje. V týchto — v Budapešti fabrikovaných — dopisoch reč pána Szmrecsányiho tak chce predstavit, ako by ona bola proti slovenskému ludu namerená. No takýto zmysel v reči pána Szmrecsányiho najst môžu len na hlavu padli ľudia redakcie «Týždenníka». Kto ale vie čierno na bielom čítať, kto vec vedome a úmyselne nechce prekrucovať, ten z reči pána Szmrecsányiho zreteľne vyrozumel, že on v krajinskom sneme «Slovenského Týždenníka» v takom svetle chce predstavit, v akom sa on skutočne nachádza. Nuž zdáľíž nenie to pravda že «Slov. Týždenník» v každom čísle luhá? Nenie pravda, že znevažuje nám našich katolíckych kňazov a biskupov, kdežto proti luteránskym nikdy nič nemá? Nenie pravda, že kljesni costu ku Slovákom pohanskej socialdemokracii? (Veď Hodža písal vo svojich novinách: my národnári a socialdemokrati sme jedno a to isté.) Nuž a to tuhé priateľstvo s tymi Moravčí kami a s Čechmi čo znamená? Nuž či o tomto vše-

tkom na sneme zmienku učiniť a na bezbožnosť «Týždenníka» poukázat tolko znamená, ako proti Slovákom rečniť? Oj takéto tvrdenie lebo hlúposť alebo zlosť dokazuje. Slováci a «Slovenský Týždenník» nenie jedno a to isté. Túto pravdu aj zreteľne vyslovil p. Szmrecsányi, Hodža ju teda darmo prekrucuje v dopisoch, ktoré on v redakcii z prsta si vycical.

Ale vidme tie dopisy. Luteránsky «Týždenník» v čísle 8. naraz 5 dopysov uverejnil, o ktorých to tvrdí, že ich z povazsko bystrického okresu dostal. No papier a somár je veľmi trpezlivý. A keby ten papier bol vedel mluviť, keď naň tie dopisy tlačily, istotne by bol takto stonal: Ach, Hodža, Hodža, neluhaj tak bezočivo, nezavádzaj do bludu statočných Slovákov! Vymysleniny v dopisoch obsažené neidem vyvrátiť. Pri tomto poukážem na 4. dopis, ktorý je z Povazskej Bystrice datovaný. Hodža v tomto dopise takto luhá: «Naším krajanom menovite v lete mnoho českých našich bratov (?) jako turistov prichádza a my máme z nich užitek». Zastavme sa pri týchto českých bratoch (?) a vidzme, čo a jaký užitek z nich máme.

Že z Čiech a Moravy po našich Horniakoch mnoho turistov sa túla, to aj my potvrdzujeme. Ale jakí sú to turisti? Otrhaní vandrovní, postavačí, slovom nebezpeční ľudia. Kto tu na Horniakoch býva, ten každodenne skusuje, že títo Hodžovi turisti nakoľko sú bezočiví, keď sa hromadne túlajú po našich dedinách. Almužnu nie ponížene pýtajú, keď nás svojou návštevou «poctia», lež tak smelo a dotieravo žiadaju, že nie jedna mozoľne pracujúca rodina — najmä tam, kde doma mužského nenie — i ten ostatný halier hodí týmto Hodžovým turistom, len aby sa ich sprostila. A či nenie tak? Predložte otázku k vám prichodiacim žobrákom: *Odkiaľ si?* a uvidite, že medzi desiatimi aspoň deväť vám povie že: z «Moravy» alebo že z «Čiech». Áno, Morava a Čechy nám lifrujú v nesčíselnom počte tých bezočivých a dotieravých žobrákov, tulákov, ktorých sa tu v našom vlastnom dome obohnat nemôžeme. Nuž hľa, toto sú tí turisti, čo sa po Horniakoch sem i tam túlajú a o ktorých Hodža bezočive luhá, že vraj «my máme z nich užitek». A keby sme my pravdy našeho katolíckeho náboženstva tak ľahostajne si brali, jako nám ich ten luteránsky «Týždenník» znevažuje, potupuje, kto vie, či by tá z Moravy a z Čiech prichádzajúca žobrácka zberba od hladu nezahynula. My im dáme almužnu, bárs jak sú nám mnoho razy obtížni, ale potom nech Hodža neluká: *«že vraj máme z nich užitek».*

A ešte Hodža z tom istom čísle odporúča, aby naši Slováci neišli si hľadat robotu do Amríky, ale vraj aby išli do Čiech a na Moravu. Pekná rada! Čechy a Morava celé húfy žobrákov nám na krky posielajú, zaiste preto, lebo ich vychovať nevládu a my máme ist do Čiech a na Moravu robotu si hľadat! Nuž či takúto radu slovenskému ludu dávať neznamená tolko, ako ludu oči zatvárať, aby nevidel a tým istejšie do biedy a núdze upadnul? A keď pán ablegát Szmrecsányi na tieto huncútstva «Slovenského Týždenníka» posvieti, vtedy

Hodža o tri zdechy kričí: «Szmrecsányi bojuje na sneme proti Slovákom!» Ó, nie tak Hodža! On len proti tým ošklivým ploščiciam pojuje, ktoré krv slovenského ľudu cicajú a medzi ktorých v prvom rade patrí aj luteránsky «Slovenský Týždenník».

Občan.

### Drobničky z politiky národnárov.

Porátajme sa pisaly nedávno národnárske noviny v Skalici a napadly pri tom krajinského vyslanca Georga Szmrecsányiho. Nuž porátajme sa! Kedy robil Szkyesák, Hodža, Juriga a iní vaši tolko na sneme za slovenských občanov ako p. Szmrecsányi? Pravda nikdy. To by ste si baráňov mohli na snem poslať aj tí tam tolko vykonajú ako vaši národnári.

**České kvargle.** Druhé národnársché noviny zas píše: «záležitosť slovenského národa zaujíma našich bratov Čechov. Česi na Slovákov nikdy nezabudnu». Táto tuhá láska k tomu pohla bratov Čechov, že sa stroja odmeny dávať rozširovateľom národnárskych novín a pošlu každému jednu kvarglu v auguste peši z Prahy.

**Kopal nohými.** P. Csitáry vraj kopal nohými, píše socialdemokraticko národnárske noviny. Snáď len nekopal tak nechými, ako ten notár v Lipt. sv. Mikuláši?

### Spisy redakcii zaslané.

**Zivot Ježiša Krista,** Božského Spasiteľa nášeho. Spisal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

**Ježiš Priateľ Dietok.** Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odslaf, pošle ju kníhtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynóvané. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovesik, farár likavský.

**Kráľovna sv. Ruženca.** Mesačné sošity. Vychádzajú na 1. v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov). Sostavuje Štefan Pironcsák v Jablonke (Orava), na ktorého sa majú zasielať predplatné peniaze, alebo milodary na vydávanie týchto sošitov venované. Hlavný spolupracovník: Andrej Šujan-ský-Bucsek.

**Môj Jožko.** Veselohra v 3. dejstvách. Napísala Terézia Vansová. Dostať v kníhtlačiarňi Klímeš a Pivko v Lipt. Sv. Mikuláši. Cena 60 halierov.

**I. Svätý Anton Paduanský,** v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

**II. Breznové Kvety.** Malému Ježiškovi v kytke sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

**Členova knižočka Spolku Kresťanskej miernosti** Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomského. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

**Zábavná Čítanka.** Vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Dosiaľ vyšly nasledujúce sošity:

Sošit 1. *Rozprávka z Poľany.* Napísal A. B.

Sošit 2. *Láska.* Povešť. Dľa nemeckej pôvodiny podáva Martin Kollár.

Sošit 3. *Obrázky z hôr.* Napísal Fr. Urbánek.

Sošit 4. *Keď sa panstvo mení.* (Pôvodná poviestka z Hornej Trenčianskej.) — *Janko.* Poviedka Bohumila Brodského. — *Gazdičko.* (Dľa J. M. Kaličáka.) Podáva A. B.

Sošit 5. *Za čo sa ľudia súdia?* Dľa J. J. rozpráva Bielohorský.

**Posol Božského Srdca Ježišovho** časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

### Mlyn na predaj.

Na dva páry zloženia kameňov, pri tom píla s veľkou zahradou okolo domu, voda stála, mletia isté. Primeraný pozemok pre menšiu fabriku alebo umelý mlyn, nachodiaci sa pri samej hradskej ceste. Cena dľa dohovoru. *Ján Pláuka*, mlynár. *Nežitovce-Sestrč*, o. p. *Liptó-Szielnicz*.

**V. Eugen Feller,** lekárnik, píše nasledovne: Frišká, čerstvá hlava, pevné nervy, zdravý sen možné sú len u zdravého človeka a na choroby žalúdka, záhu, krče, nechuf k jedeniu, dráženie k vracaniu, grganie, zdutie, neporiadne trovenie, horúčosti a choroby nervov netrpia tí, čo upotrebujú Fellerov Elza-Fluid. Jeden tucet na próbu franko 5 korún. Neriadne účinkovanie čriev, neduhý zlatej žily neznajú tí, čo užívajú Fellerove Elza-pilulky ku prehnatiu 6 škatuliek franko 4 koruny. V pôvodine objednať možno u V. Eugena Feller, lekárnik. Stubica, Kostolná ulica číslo 18.

**Veľká púť do Svätej Zeme** pôjde dňa 7. augusta pod vedením P. Ferdinanda Kaizera, komissára svätomezského a spoluúčinkovaním vel. OO. Františkánov svätomezských. — Cesta ta i nazpät s úplným zaopatrením: I. trieda 600 kor., II. trieda 450 kor., III. trieda 350 korún. Hlásit sa treba do konca apríla. Závďavok 20 korún vopred poslať. — Slovenských pútnikov vodcom bude Karol Zsekó, farár jablonický. Programy dostaf u redakcie «Strom Serafický» Nyitra-Jablonicz. P. Ferdinand Kaizer, komissár.

### Odkazy redakcie.

**Dopisovateľ. Felső-Tölgyes.** Pekne ďakujeme. Uverejníme.

**B. S. L.** Zvláštna vec. Ozaj hodná uverejnenia. Na ten pekný obrázok tiež nezabudneme.

**Zvedavý. Nagyszombat.** Máte ozaj pravdu. Aj Szkyesák a Juriga hovoria po maďarsky. Dľa Hodžu u nás vravia po maďarsky len židia a evachovia. Szkyesák a Juriga sú neni židia, poneváč vravia maďarsky, musia teda tiež byť evachovia.

P. O. R. Ohlas sa uverejní.

### Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

### Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 12. marca.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

**Pšenica:** tiská K 15.65—16.10, peštianska K 15.20—15.75, stolno-belehradská Kor. 15.10—16.10, banátska K 14.85—15.60. — **Raž:** K 13.05—13.40. — **Jačmeň:** na krm K 13.20—13.65. — **Ovos:** prvotriedny 15.00—15.50, druhotriedny —. — **Kukurica:** K 10.25—10.50. **Repica:** K —. — **Proso:** K 10.00—10.50.

**Múka:**

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25.80	24.90	23.80	22.30	20.90	19.90	19.00
		č.	7	7½	8		
		K	17.40	15.50	11.80		

**Drobné otruby:** K 9.60, hrubé K 9.80.

**Ďatelinové semä:** lucerna (prima) K 120.00 do 130.00 za 120 kilogr.; datelina: K —.

**Zemiaky:** (hornouhorské) ružové K 4.00—4.40, žlté K 4.60—5.00 za 100 kilov.

**Strova:** Veľká biela fazuľa (bôb) K 19.00—20.00, tarkavá K 18.00—20.00. — **Hrach** lúpaný: K 24.00 do 42.—. — **Šošovica**, veľká čistá: K 74.00—82.00. — **Koňopné semä:** K 23.00—24.00. — **Lanové semä:** prima K —. — **Rasca** (kmín): 85.00—87.—. — **Mak:** K 84.00—86.—. — **Ladník:** K —. Všetko po 100 kilogr.

**Koloniálny tovar:** **Cukor** v klobúkoch K 74.00 do 74.50, kockový K 76.00—76.50, žltý K 74.00—74.50 za 100 kilogr.

**Petrolej:** Fiumánsky krystalový K 43.75, fiumánsky White-Star (\*\*\*) K 40.75 za 100 kilogr.

**Lekvár:** srbský K 25.50—26.00, bosenský K 42.00 do 42.50 za 100 kilogr.

**Slivy:** bosenské (100 kusové) K 29.50—30.00, srbské (100 kusové) K 29.00—29.50.

**Sviňská masť:** budapeštianska K 156.00—157.00.

**Slanina:** vidiecka K 000.00—000.00, mestská 4 kusová K 122.00—124.00 za 100 kilogr.

**Špiritus:** Rafinovaný odanený vo veľkom K 150.50 do 151.00. Denaturalizovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 43.50—44.00.

**Vajcia:** prima uhorské K 75—76, podlejšie K 72 do 73 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

**Maslo:** k čaju K 2.40—2.50, k vareniu K 1.80—1.85, syr 25—35 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

**Drúbež** (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1.60 do 1.65 za kilogram; kurence k smaženiu K 2.40—3.00, kurence k pečeniu K 3.00—3.50, sliepky na polievku K 4.00—4.50 za jeden pár.

### !!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

## Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

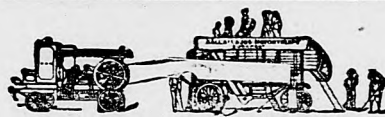
Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, ta-teež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojitým vystrojením ku čis enin.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!



!!! Jediv a novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár stovym gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtary, stroje k mlateniu a ku siatim adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogaáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Nemeti (Sedmo-kradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cennik na žiadosť zdarma a franko.

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej lieči Ľadový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.



Radíme vám pri lámke, reume, trhaní v údoch, pichaní, krížových bolesťach, bôloch hlavy, ubov, chrbta, nervov a svalov. ochromení následkom porážky, isade, vytknutí, imfluence, miera, triaske, bolení očí atď, ravy Fellerov Elsa-Fluid upotrebovať. — Tuct na príšku ranko 5 korún. Tvrdú stolicu, neduhy v trávení, zdutie, zimničný stav odstraňujú Fellerove rhabarborové Elsa-Pilulky na prehanie, 6 škatuliek franko 4 korúny. Dostať u E. V. Feller v Štubici, Templom-utca 18. t. záhrebská). Sklad u o zefa Török lekárnik v Budapešti VII., Király-utca 12.

## Poranenie

jakéhohol'vek druhu nutno je chránit' pred zanečistením,

ponevác týmto z najmenšieho poranenia môže sa vyvinuť rana ľahko zahojiteľná a nebezpečná. Osvedčeným a dobrým prostriedkom ku chráneniu rán je od 40 rokov známa zmäkčujúca a výtažná masť, takzvaná **Pražská domáca masť**, ktorá chráni rany, zánety a boľavosti mierni a javí chladivý účinok a tým ku zaceľeniu a hojeniu rán prispieva.

Objednávky vybavujú sa obratom a bezplatne.

1 krabica (láhev) 40 halierov. Pri vopred zaslaní 3 K. 16 hal. zasielajú sa 4 krabice, alebo za 4 kor. 60 hal. 6 krabic franko na všetky stanice Rakúsko-Uhorska.

**VYSTRACHA!** Všetky čiastky obalu opatrené sú ochrannou známkou.



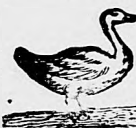
Hlavný sklad

**B. FRAGNER**, cis. a kr. dvorný dodavateľ lekárňa „U čierneho orla“ v Prahe, Malá Strana 203. roh Nerudovej ulice.

Sklady v lekárňach celého Rakúska

— Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. —

### Ľadné české perle.



5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamalenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolenejšii sa poštové útraty vynahrada. Benedikt Sachsel, Lobes 135 (pošta Pilsen Čechy.)

### 1 Vačkové-hodinky s retiazkou 3 koruny!



1 skvostné vačkové hodinky z Gloria strieborného systému Roskopf anker stroj s pozlátenou pancielovou retiazkou len 3 koruny. 3 kusy s retiazkami 3 korun. Zaslanka s poštovou dobierkou, alebo pri predbežnom doposlaní v hotovosti a v poštových znamkách.

**D. Kessler „Gloria-Export“** Krakov číslo 217. Cenníky franko a warma.

### Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh. Účinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

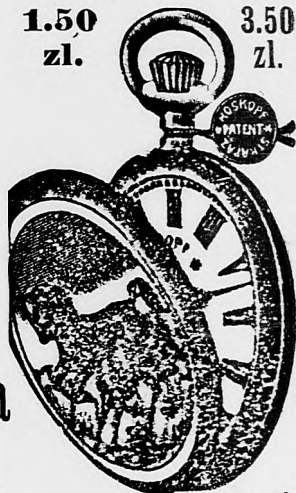
1/2 decilitrová fľaška na príšku 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.



## Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Dostanete za:

1.50 zl. 3.50 zl.



Oznamy príjima administrácia

„Krest'ana“ BUDAPEŠT, Szentkirályi-ul. 28/a.

Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.-
Strieborné Roskopf hodinky	3.-
S dvojou pokrývkom	5.-
S 8. striebornou pokrývkou	5.-
Tenke ocelové hodinky	3.50
Americké zlatodubl. hodinky	5.-
Pôvodné Roskopf patenthod.	3.50
Pôvodné «Omega»	9.50
Strieborná panciel retiazka	1.-
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.-
14 karat. zlatý prstienok	2.-
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vážových zvonov	4.50
S muzikou	6.-
Kučkové hodiny	2.50
Kuchynské hodiny	1.20
Budí hodiny	1.20
Budí v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budí hodiny so zvukom vážových, ho zvonov s býucim strojom	2.50

Troch rokov záruka na písme za veci nezodpovedné vrátia sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

### Mikša Böhmel hodinár

Viedeň, IV., Margarethenstrasse 27. (vlastný dom). Treba pýtať s 2000 obrázkami opatrený cenník franko a zdarma

Pri objednávkách na naše hlasy, pr síme odvolávať za vždy na n. š časopis.